

Harangszó

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2010. AUGUSZTUS XXI. ÉVFOLYAM 15. SZÁM

AZ ÉLET ISTENÉ – BIOETIKAI KÉRDÉSEKKEL KAPCSOLATOS EGYHÁZI TANÍTÁS (6.)

VI. Házasság, család, nemiség

A lugosi református templom

Korunk aktuális, mindennapos kérdéseire nyújt Biblián alapuló válaszokat a Romániai Református Egyház Zsinatának bioetikai témákról szóló egyházi tanítása. A házasság, család, nemiség kérdéseit tárgyaló hatodik részzel áprilisban megkezdett sorozatunk a végéhez érkezett.

1. A Romániai Református Egyház a Szentírás alapján (1Móz 1,27; 1Móz 2,24; Ef 5,32) a házasságot – mint férfi és nő életre szóló szövetségi kapcsolatát – Isten jó teremtési rendjének tartja.

Bár a házasság és a család intézménye koronként megrendülni látszik, egyházunk az Újszövetség keresztény házirendjéhez ragaszkodik. Eszerint a családi élet alapja a házasság, amelyet Isten gyermekekkel áldhat meg, ezáltal a házaspárokat az élet továbbadásának teremtői áldásában is részesítve. Ezt a bibliai rendet erősíti meg az a tapasztalat, hogy férfi és nő szeretetkapcsolata a tartós, monogám házasságban teljesezhető ki. Ez teremti lelki, érzelmi, jogi és anyagi biztonságot mind a szülők, mind gyermekeik számára.

Meggyőződésünk, hogy a gyermekek sokirányú fejlődése leginkább a harmonikus családi légkörben biztosított. Ezért a család a teljes és az egészséges társadalmi élet megalapozója, az egyház és a társadalom valódi alapsejtje, magva is. A gyermek a családban tanulja meg a társadalmi együttélésnek, az egymás elfogadásának, szeretetben való el-térésének legfontosabb alapszabályait. Minden emberi közösség, amely háttérbe szorítja a családot, és így kizárólag az egyénre próbál építeni, akarva-akaratlanul az emberek egymástól való elidegenítését mozdítja elő. Ezzel fölöslegessé vagy éppen nevelésszerűvé teszi az embertárs elfogadásának krisztusi parancsát.

2. Valljuk, hogy a bűn megrontotta egész emberi természetünket. Ez alól a férfi és nő kapcsolata sem kivétel (1Móz 2,24–3,21). Ennek következtében a házasság válságba juthat, formálissá válhat, felbomolhat.

Noha a nemiség Isten ajándéka, könnyen válhat az önzés eszközévé. A felelőtlen kapcsolatok és önző vágyak gátlástalan kiélése számtalan egyéni és közösségi kárt okozhat. Isten törvénye ezért szorítja mederbe a ne-

HETEDIK KÜRTSZÓ

Pénzért mért imádság

JÓKEDVVEL, IMÁDSÁGOS lélekkel indult útnak gyülekezetünk ötven tagja, hogy meglátogassa felvidéki testvéreit. Tervünkben szerepelt, hogy az oda és visszaúton is meglátogassunk olyan gyülekezeteket, templomokat, amik (akik) nemzeti és felekezeti összetartozásunkat erősítik. Hogy tehetné meg egy nagyváradi, hogy ne álljon meg Debrecenben, a kálvinista Rómában legalább egy imádságnyi időre, főleg hogy a gyülekezet vezetői felkészüléséhez régi kapcsolat köt. Természetesen, ahogy illik, négy nappal az érkezésünk előtt telefonon is jeleztem látogatásunkat és ígéretet kaptam, hogy 9 órakor egy rövid, csendes imára beléphetünk a templomba.

AZ EGYÓRÁS buszozás után az indulás örömteli lendületét hamar lehiggasztotta a gondnok néni szigorúsága, aki két ok miatt sem engedett be bennünket. Az egyik, hogy 10 órától nőszövetségi konferencia lesz és ameddig neki nem szól valaki, hogy mi beléphetünk, addig nem tehetjük be a lábunkat. „Valaki” pedig még egy sem volt ebben a korai órában.

A MÁSODIK ok háborított fel igazán, amiért összegyűjtve a lelombozódtott nyájacskát, továbbálltunk. A néni engedményt tett. Ha hozzuk a nyugtát, hogy befizettük a templomlátogatási díjat, akkor talán még lesz annyi idő, hogy körbe-fussuk a templomot. Pénzért templomba? Pénzt fizetni, hogy elmondjunk egy rövid hálaadó imádságot? Ez felháborított. Lelkészként tudom, hogy mennyi kiadása van egy gyülekezetnek. Ismerem az anyagi nehézségeket. Azt is elfogadom, hogy egy turistalátványosság őrzése, takarítása költségekkel jár, de mindennek lehet, sőt kell határt szabni. Így a Méliusz városában történtekért Luther, Kálvin forog a sírjában.

TALÁN ELÉG csak a híres 95 tétel közül néhányat említeni, amikért a reformátor az életét is hajlandó volt odaadni. Elolvasásra ajánlom a 27. vagy még inkább a 65., 66. pontokat, de ha ezzel elvonná a figyelmeztetést és még valaki belőlné imádkozni a templomba csak úgy ingyen, inkább idézem: „Az evangélium kincse olyan háló, amellyel egykor anyagi javak embereit halászták. A búcsú kincse pedig olyan háló, amellyel ma az emberek javait halászzák.”

SZERETNÉK TOVÁBBI pénzszerzési ötleteket adni. Aki a főtéren füldugó nélkül jár, a kihelyezett perselyekbe köteles haranghallgatási díjat fizetni. Az úrvacsoránál külön perselyt állíthatnak a kenyérnél. A borsal akár többet is, a bor minősége szerint. Több ötletet nem adok, mert félek, hogy meg is valósítják.

KOMOLYRA FORDÍTVA a szót, számunkra ezen a napon vált kis templomná a nagytemplom. Megoldást talán az jelentene, ha a Magyar Igazolvány mintájára lenne Református Igazolványunk, amivel bármelyik Kárpát-medencei református templomban joguk van Istent dicsérni a magukat reformátusnak vallóknak.

UTOLSÓ GONDOLATKÉNT köszönjük az Ede-lény-Borsod, a Hajduböszörmény-Kálvin tér, a felvidéki Rimaszécs és környéke, valamint a kas-sai református gyülekezeteknek a szívélyes fogadtatást, az együtt-imádkozást és éneklést!

FOLYTATÁSA AZ 5. OLDALON

SÁNDOR LAJOS

Teológus misszió a Fekete-Körös völgyében /3. – Hegyközi presbitertalálkozó /6.

„Mikor pedig megszűnt beszélni, monda Simonnak: Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat fogásra. És felelvén Simon monda: Mester, jóllehet az egész éjszaka fáradtunk, mégsem fogtunk semmit, mindazáltal, a te parancsolatodra kivetem a hálót. És ezt megtévén, halaknak nagy sokaságát keríték be, szakadoz vala pedig az ő hálójuk.” (Lk 5,4-6)

Az ellenséges kritizálókat, a hajóra támadó kalózokat, az ellenséges utasokat jó lenne egyszer összegyűjteni és bevezetni egy kertbe, egy gyümölcsfa elé. Megmutatnám nekik a lehullott gyümölcsöket, s azt mondanám: Ugye ki kell vágni a fát? – Isten mentesen – mondanák – hiszen olyan sok egészséges gyümölcs van rajta, csupán a férgese hullott le. Azt válaszolnám nekik: Akkor te miért csupán a férges gyümölcsöt látod az egyházban? A lehullott gyümölcs sem azért van, mert a fa rossz, hanem azért, mert a féreg megrontotta. Az egyházat sem kell kivágni, megtámadni, mert van közte olyan ember, olyan hiba, mint a száraz ág vagy beteg virág vagy férges gyümölcs, inkább segítsünk az egyház fáján, segítsük jó táptalajjal, metszéssel, permetezéssel abban, hogy terebélyesedjen, termővé legyen, egészséges legyen, férgtelen legyen. Azt is mondanám, hogy az egyház fáján mindenki egy-egy gyümölcs, aki elférgesedhet, s aki elférgesedik, az lehullik a fáról, nem azért, mert nem kell a fának, hanem azért, mert a gyümölcs beengedte a férget magába, s a féreg addig rágta, míg elvált a fától. Nem elég, hogy a féreg veszélyében élünk, még meg is engedjük, hogy rágjon minket? Nekünk egymást kell rágnunk? Ne rágjuk egymást, akik egy hajóban utazunk, és ne adjunk teret a féreg munkájának, inkább tápláljuk magunkat egészségesen, hogy egészséges gyümölcsökké váljunk, s vegyünk részt a férgtelenítésben, előzzük meg az elférgesedést. Az a hajó, amelyen ellenségeskednek, sokfelé húznak, hiába van

A LÉLEK CSENDJE

Lelkünk hajója (2.)

jó kormányosuk, elsüllyed. Az a hajó, amelyen nem tisztelik a kapitányt, nem tisztelik egymást sem az utasok, a hajósok nem végzik munkájukat, előbb-utóbb léket kapnak, esetleg csak hajótöröten érkeznek a kikötőbe.

Jézus a hajósnak, az utasnak, a Krisztus-követőnek mondta: Evezz a mélyre! Jézus a halászt a halfogásra utasította, s bátorította: Ne félj, ezentúl emberek halásza leszel. Az egyház nem múzeum, Jézus nem emlékeket hagyott maga után, hanem hajót, amelyben Jézus az élő kormányos, benne hisznek az utasok, akik nem azért vannak, hogy lékeljék a hajót, hanem azért, hogy együtt, egymással a kikötőbe jussanak el. A hajó a halászásért is van, hogy a halászok Jézus vezetésével halásszanak. Az egyház az örökélet fája is, az Igeben van gyökere, mi vagyunk az ágak, rajtunk teremhetnek egészséges vagy férges gyümölcsök.

Mi a cél? Az embereket megnyerni Krisztusnak. Jézus szavára a halak sokaságát fogták ki, pedig előbb Péter panaszkodott arra, hogy egész éjjel fáradoztak, mégsem fogtak semmit. Mit jelent ez? Azt, hogy

Kós András: Vasárnap

vannak idők, amikor nem megy a halfogás, mert az embereknek nem kell az Isten, nem figyelnek az isteni szóra nem érdekli őket a lelkük sorsa. A léhaság egyre nagyobb tömegeket fertőz meg. Aki a sok jótól megcsömörlött, az elveszíti egészséges étvágát. Kinyitja lakását, gyönyörűen bútorozva, kinyitja a szekrényeket, mind tele van, kinyitja a garázst ott áll a szép kocsi, aztán széles mosollyal mondja: mi szükség van itt Istenre? Az ilyen emberek nem éheznek és szomjúhozzák az igazságot. Ilyenkor nem megy a halászás. Jézus azonban parancsolt a viharok és elállt a szél. Parancsolni tud a történelmi viharoknak is. Jönnek idők, amikor az emberek porig égett házuk küszöbén ülnek és belenéznek üres tenyerükbe, mert másuk nem maradt. Jön az árvíz, és minden anyagit elvisz. Jönnek idők, amikor fölébred a nagy csalódás. A materialista korok főlegül is ide vezetnek. Újabb nemzedék jön és keresni kezdi az elveszett kincseket, az elhazudott igazságot és azt a lelki békét, amit csak Krisztus adhat meg. Ilyenkor eljön a csodálatos halfogás ideje. Tűz, víz mindent elvisz, de marad Krisztus és a krisztusiak, az egyház hajója, a kikötő, jön Krisztus is, aki kivágja azokat az ágakat, fákat, amelyek szárazak, férgesek. Jön Krisztus, aki megmenti azt a fát, azt az ágat, melynek a gyökere egészséges, életben hagyja, hajójába ülteti azokat, akik Rá, a kormányosra figyelnek, Őt követik. Amikor eljön a halászás ideje, nem tétlenkedni, nem egymást rágni, nem hajót-lékelni, nem ellenségeskedni kell, hanem halászni. Amikor Krisztus parancsot ad a halászásra, akkor feltétlenül engedelmessé kell, halászni kell. Akkor van áldás, amikor felismerjük a Krisztustól rendelt időt a halászásra. (Vége)

BALÁZSNÉ KISS CSILLA

HÉTKÖZNAPOK - ÜNNEPNAPOK

Augusztus

Augusztus vagy „Kisasszony hava... a boldogságos szűz Mária tiszteletére”, bár „Kisasszony napja” (ti. szűz Mária napja) a következő hónapra esik. Tulajdonképpen a következő hónapot „Nagyasszony Havának” kellene hívni, de még sincs erről szó. Ez a vonatkozás – írja Bod Péter – „nem világos”.

„A római tanács Augusztusnak (Szűz hava) nevezte az Augustus császár tiszteletére, mivel ebben a hónapban nagy dolgokat cselekedett”.

Erre a hónapra esik „az Úr színe változása... annak emlékezetére, hogy halála előtt Krisztus átalváltozott. Alkalmatossága pedig az volt, hogy ama dicsőséges magyar

vitéz Hunyadi János Nádor Fejérvárat a török ellen nemcsak megtartotta, hanem Muhamet császárt is alatta megverte 1456. esztendőben, mellyel az egész keresztvérséget megörvendeztette. Szentelik augusztus 6. napján” ezt az ünnepet. Ehhez a török elleni győzelemhez kapcsolódik a déli harangszó.

Ugyanerre a hónapra esik még „Nagy Boldogasszony” napja, amelyet „B. Szűzmária mennybemenetelének emlékére Augusztus 15. napján” tartanak. „Ezt az ünnepet a görögök hívják Szűzmária elaluvása ünnepének, mert úgy tartják, hogy rendes és csendes halállal megholt”.

Végül augusztus utolsó vasárnapján ünnepeljük magyarnyelvű református egyházunkban az „újszengé”, illetve az „újkenyér” gondviselés-ajándékozta hála-alkalmát. Felbecsülhetetlen evangéliumhirdetési és hallgatási lehetőség a lelki és a testi kenyér összefüggésében. Számba vehetjük anyagi javainkat, s az úrvacsorai asztal körül tehetünk bizonyosságot a mennyei Atya gondviselésének kifogyhatatlanságáról és páratlanságáról. Ő mindenkire felhossa a maga napját, de a hívők serege meg is köszöni gyermeki háládatossággal az imádság teljesítését: „A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma” (Mt 6,11; 6, 33; Jn 6, 22 skk.).

TÓKÉS ISTVÁN

(A szerző Hétköznapok - ünnepnapok avagy az idő a keresztény ember életében című kötetéből)

Teológus misszió a Fekete-Körös völgyében

Július 3-án egy hetes gyülekezeti misszióba a Fekete-Körös völgyébe indultak a kolozsvári teológiai hallgatók. **Filep Attila** kisnyégerfalvi lelkész meghívására, az ő szervezésében, valamint a völgyben szolgáló lelkészek közreműködésével a fiatalok a következő szolgáltatásokat végezték: felmérték és meglátogatták a bányászvárosok (Vaskohsziklás, Diófás, Vaskóh) magyarságát; gyülekezeti nagyhatet, gyermekevangélizációs bibliahatet, gyermek- és ifjúsági bibliaórákat tartottak; mindkét vasárnap szolgáltak a völgy gyülekezeteiben; közösen kirándultak Pádisra, a Medvék barlangjához, Biharfüredre és vízparti találkozókat szerveztek a fiatalokkal.

A programnak immár hagyományos része volt a marosvásárhelyi Habakuk gyer-

mek bábcsoport szereplése a völgy falvaiban. A települések vendégei voltak a Duna Televízió Kívánságkosár műsorának munkatársai is, akikkel július 9-én pénteken a belényesi polgármesteri hivatal dísztermében találkozhattak a vidék lakói. A misszióban a Fekete-Körös völgyében levő valamennyi református gyülekezet részt vesz.

A Fekete-Körös völgyének felső szakaszán hét református anyaegyház, ill. társ-egyház és a hozzájuk tartozó kis szóróványközösségek (Belényes, Belényessonkolyos, Belényesújlak, Kisnyégerfalva, Jánosfalva, Köröstárkány, Magyarremete, Várasfenes, valamint Magyarcséke) valamennyien református nyelv- és vallási szigetek, amelyek évszázadok óta különös hagyományokat,

Menteni a menthetőt. A várasfenesi Bélavár romjai

szokásokat, értékeket őrző csoportját képezik a magyarságnak.

A belényesi medencei teológusmisszió július 11-én ünnepi istentisztelettel zárult.

Diaszpóra Alapítvány

GYÜLEKEZETI MÚLTIDÉZŐ

A Belényesi Református Egyház története és lelkipásztorai

Belényes reformációja 1553-ik esztendőre tehető. Első reformátora **SZEGEDI KIS ISTVÁN** (1553-1629-ig), Bethlen Gábor erdélyi fejedelm 1629-ben **PATHAI ISTVÁN**-t dunántúli superintendenst s pápai lelkészt hívta meg Belényesbe lelkésznek, s viselte ezt 1637-ig. Utána **GHIDÓFALVI BALÁZS** 1637. június 14-től 1646-ig volt belényesi lelkész. Közvetlen utódjáról nincsenek adatok.

1655-ben **KISFALVI TAMÁS** volt Belényes lelkésze, aki 1656-ban visszament Borosjenőbe. Az 1656-1677 évig nincsenek adataink az egyház életéről. Ez idő alatt pusztulás érte az egyházat, a török-tatár csapatok pusztításai romhalmazzá tette templomát, amely az uradalmi vendéglő helyén, vagy fent temető dombon volt.

Ilyen viszonyok közepette, az egyház újra felépül romjaiból, s felépíthette fatornyú templomát a mostani helyére. Ez körülbelül 1670-re esik, tehát a török uralom idejére. 1677-1699-ig nem tudni kik voltak az egyház lelkipásztorai.

Az 1699-ik évben Belényesre kerül **POZBAI JÁNOS** lelkész. A belényesi református egyház újra ébredésének kora 1760-ban kezdődik, **FÉNYES GÁBOR** lelkészisége idején, s szép lendületet vett az egyházi élet. Az egyháznak megvolt a 17-ik század utolján épült temploma, éppen a mostani helyén. Adatok nincsenek e templom alakjáról s nagyságáról, csak annyit tudunk, hogy gyenge anyagból volt építve, s tornya fából, nagysága pedig a mostanival egyenlő, csak a falak voltak alacsonyabbak.

A lelkészlak szintén a mostani helyén állott. Az 1772-ik esztendőben már **BARTHA ISTVÁN** volt az egyház lelkipásztora 5 évig. Ez idő alatt megkezdte az egyház az előkészületeket az új templomtöke megalapításával, új templomnak építésére. Ez időben az egyház lelkes és buzgó gondnoka

A belényesi református templom. Miklós János grafikája (részlet)

ZILÁHI NAGY PÁL ki 1775-től működik az egyház nagy nyereségére.

Az egyház történetében ekkor tűnik fel **NASZÁLYI ANDRÁS** lelkész (1777) és gondnokával szép buzgalommal kormányozták az egyház ügyeit. A fő cél – templomépítés. A templomépítés engedélyezését követő 1780-ik év október 9-én letétetett az alapköv, s már 1782-ben a templom külseje és belseje elkészítettet.

Az alapkövet **NASZÁLYI ANDRÁS** lelkész és **ZILÁHI NAGY PÁL** gondnok tették le.

A torony 1785-ben készül el. Naszályi után 1785 márciusában **SZIVÁK JÁNOS** jött, ki 1785 szeptemberig volt belényesi lelkész. Ezután jött **ZELLIZI MÁRTON** 1785-1788-ig; **TAKÁCS JÁNOS** 1788-1791-ig; **MUNKÁCSI JÓZSEF** 1791-1795-ig. A lelkészlak 1792-ben épült fel. Az 1797-es évben **MEZEI DÁNIEL** a lelkész 1798-ig; követte **SZILÁGYI M. ISTVÁN** 1798-1802. A század elején 1802-1820-ig a következő lelkészek voltak Belényesben: **BORY GYÖRGY** (1802-1804), **NAGY PÁL** (1804-1807); **CSEREPES JÓZSEF**

(1807-1817); 1817-1820-ig **SOLTÉSZ JÁNOS**. 1812-1815-ig többnemű építkezés folyt, az orgona felállítása, mely 1817-ben készült el teljesen és a templomnak kőfallal való körülkerítése. Soltész után 1820-ban **MILE LÁSZLÓ** lelkész másfél évig volt Belényesen. A Nagy-Szalontai egyházmegye 1822-es megalakulásakor a belényesi egyház más 7 vidéki egyházzal odatartozott. Április 24-én a sarkadi segédlelkész **VERES FERENC** hivatott meg lelkésznek, aki alig egy évig volt lelkésze egyházunknak. Utóda **ETÉDI JÓZSEF** lett 1825-ig. 1826-ban **CSAPLÁR JÁNOS**, 1830-ban **SZILÁGYI JÓZSEF**, akit belényesi eltávózása után **BOSZNAI ISTVÁN** helyettesített. **BOSZNAI ISTVÁN** (1833-1872) nevéhez fűződik az egyház 39 éves történelme.

Az 1848-as szabadságharc zavaros időszak megzavarta az egyház nyugalmát is.

HAJDU ELEK 1872. április 24-én foglalta el lelkészi állását egészen 1878-ig, 1875. január 17-én dalárda alakult, melynek 34 rendes és 21 pártoló tagja volt. 1870-ben került sor a toronyóra felállítására. Megüresedvén a lelkészi állás, 1878. április 28-án **NAGY LAJOS** püspöki s. lelkész választott meg; működése egész 1879 április haváig tart. Őt követte **SIPOS IMRE**, ki lelkészi állomását 1879 májusában foglalta el. Az ő szolgálata ideje alatt 1882 januárjában emlékeztek meg arról, hogy a református templom megérte fennállásának századik évfordulóját. Szolgálata 1905-ig tart.

Sorrendben napjainkig következtek: 1905-1920 **BOTTYÁN PÁL**; 1920-1928 **BOKOR SÁNDOR**, 1928-1962 **JAKAB VIKTOR**; 1962-1964 **SZABÓ FERENC**; 1964-1965 **PÉTER MIKLÓS**, 1965 októbere **SZABÓ DÉNES**; 1965 november - 2003 **ZSISKÚ JÁNOS**, 2003-**RÉMAN E. ISTVÁN**.

MIKLÓS ANNAMÁRIA tanár

A pusztai vándorlás felén

Nyilvános sajtóbeszélgetés keretében tekintett vissza 19 évi püspöki szolgálatára Ft. Tőkés László, nem sokkal püspökké választásának huszadik évfordulóján (1990. május 8.). A Királyhágómelléki Egyházkerület tavaly leköszönt püspökének *A pusztai vándorlás útjának felén* címet viselő június 25-i fórumán színültig megtelt az Egyházkerületi Székház díszterme. Sokan jöttek az Egyházkerület távolabbi gyülekezeteiből is. Az előcsarnokban az elmúlt két évtized jelentősebb eseményeit fényképképzés örökölte meg.

A KREK védnökségével és a Pro Univeritate Partium Alapítvány szervezésében lezajlott fórumon az Egyházkerület részéről a volt püspök két közeli munkatársa: **Kovács Zoltán** főgondnok és **Tolnay István** tanügyi

előadótanácsos emlékezett a rendszerváltás után elkezdődött egyházépítési szolgálatra.

A beszédek követő felolvas vetítés során **Gergely Gizella** televíziós újságíró nagyinterjúját tekinthette meg a közönség, melyben Tőkés László püspöki szolgálatának közel két évtizedére tekintett vissza. A fórum második felében rendhagyó sajtóbeszélgetésre került sor, melyen a helyi (Bihari Napló, Reggeli Újság), az országos (Kronika) és az egyházi sajtó (Harangszó) egyaránt képviseltette magát. A rendelkezésre álló idő rövidege miatt a 19 évet felölelő időszakot éppen csak érinteni lehetett, a főbb állomások, megvalósítások közül néhányat kiragadva.

Egyházkerületünk hol tart jelenleg a pusztai vándorlásban, illetve mennyire fá-

radt bele az eddig megtett útba? – indult ki kérdésében a fórum címéből a Harangszó szerkesztője. A volt püspök válaszában rámutatott: bár számos eredményt sikerült elérni az elmúlt húsz évben, a kezdeti lendület azonban mostanra megtorpant. Azt is hozzátette, hogy bár az eltelt húsz év alatt sok mindent sikerült elérnie az egyháznak, de összességében nem azt hozta ez a két évtized, mint amit reméltünk tőle.

Gazda Árpád kérdésére válaszolva Tőkés rámutatott: a sokak által bírált megszólalásaival olyan időszakban vitte be az egyházba a rendszert bíráló retorikát, mikor az tabunak számított. Az egyre inkább világszerte Európa „fázik” a keresztény erkölcsöt hirdető megszólalásoktól, ez is azt mutatja, hogy „ráfér a szekuláris Európára egy kis keresztvíz” – jelentette ki a volt püspök.

F. T.

Itt élünk - Őrtornyaink a Körös völgyén

Délkelet Biharban, a Belényesi Medence hosszán, a Fekete Körös mentén. Keleten a Nagy Bihar, délen a Béli Hegyek vonulatai, északon a Királyerdő nyúlványai ölelnek keblükre. Lehetünk mintegy nyolcezren. Magyarok.

Gyepüvédknek telepítettek valaha ide. Szép lassan elszedtek az őrzőteink, egyszer csak azon vettük magunkat észre, hogy nyugatra – Nagyváradig, 60 km hosszán, – délnek, Dévág, 120 km hosszán, és keleten Tordáig, 185 km hosszán, – északon pedig Csucsáig, 80 km hosszán nincsenek immár magunkfélék.

A Felsővölgyben maradtunk mindössze vissza 6 anyaegyház: Belényes, Köröstárkány, Várasfenes, Belényessonkolyos, Belényesújlak és Magyar Remete, és két leányegyház: Kisnyégerfalva és Körösjánosfalva.

A Középsővölgyben: Gyanta (valamikor Egyházagyanta, vagy Magyar-Vég-Gyanta és Tenke. A legnagyobb jóindulattal is megszámlálhatunk a két kezünk ujjain.

Tengerben élünk, görögkeleti tengerben, elszigetelten, de nyájmelegben. Magunk melegítjük leginkább egymást. Távoból nem sokan tekergetik a nyakukat felénk. Van bőven részünk itt, elfelejtettségben, kifelejtettségben és mellőzésben.

Szerencsénkre nincs időnk ezen lamentálni. Mi mentőszolgálat vagyunk szórványban, örökös bevetettségben. Aki lelket, életet, holnapot ment, annak sosem volt és lesz ideje a világ hívságain, emberek hálátlanságán gondolkodnia.

(Zsiskú János – Miklós János: *Őrtornyaink a Körös völgyében*, 1996)

A belényesi református templom

Tudjátok-e, honnan a Belényes név?

Ketteske: Tudam. Amikó erre járt Mátyás király, akkó a Körözsön még nem vót híd, csak egy nagy szálfá átalvete. Láta aztán, hogy egy öreg anyóka megyen át rajta, megyen a Körözs túlsó ódálára. Megállt Mátyás király, majd megszólalt: – Vigyázz, anyóka, belé ne es!

Hát innen, hogy „belé ne ess”, innen kapta Belényes a nevit.

Hármaska: Na, nem egészen. Az emberek leginkább írással meg pájnkafőzissel foglalkoztak! Tárkány felett ma is úgy neveznek egy riszt, higy lrtás. Vót itt fa, mindenütt csupa erdő vót.

Belényesnél, ott is erdő vót. Egyszer egy királyfi vadászatt arra. Mivel sok vót a bölny, elnevezték azt a riszt Bölínyesnek. Úgy lett kisébb Bölínyes.

(Hagyományok a Belényesi medencében, Fekete-Körös menti szokások, 1996)

ZSISKÚ JÁNOS

Ez itt, Belényes!

Köszönöm, Uram, azt hogy életem én itt élhetem le, a végeken.

Jobbról hegyek, a Bél-zerindi fal, átellenben a hókucsmás Bihar.

Belső égésre itt, ha nagy tüzed, jeges priznicet rak Biharfüred.

Csütörtökön bezsong az utcazaj, itt móc beszéddel vegyül a magyar.

Míg hangosulnak ott kint a szavak, A Vers kiömlik, mint búvópatak,

hogy vigasztalja a szétszórtakat.

HÚSZ ÉVE ÍRTUK

A templomépítő

A háború mindig emberi és anyagi áldozatokat követel. Így volt ez a második világháborúban is, amikor a nagyváradi-réti református templomot bombatalálat érte. Új templom építése vált szükségessé. Az egyház vezetősége úgy döntött, hogy a már elkezdett iskolaépület alapjára építi fel új templomát. Ez eleve meghatározta méretét és egy sajátos stílus kialakítására készítette Szeghalmi Bálint építész, a templom tervezőjét.

1948-ban megkezdődött meg a komoly munka, és még ugyanebben az évben állnak is a falak és tető kerül az épületre. Felvetődik az a gondolat, hogy a templom alagsorában alakítsanak ki istentiszteletr alkalmas helyiséget. Ezt követően, a mintegy száz személyt befogadó teremben tartották az istentiszteletet. A munkát lassan haladt a háború utáni nehéz anyagi helyzet miatt (pénzbevételek).

1953-ban megüresedett a lelkesítő állás. A hívek jól látva az új lelkesítőre váró feladatokat, megfontolva és imádkozva keresték a megfelelő embert. Amint a jövőben beigazolódott, jól választottak, amikor Búthi Sándor egyházkerületi tanácsost hívták meg lelkipásztoruknak. 1954. május 24-én

A Nagyvárad-réti református templom napjainkban. Ráksi Lajos felvétele

iktatták őt be a réti lelkesítő állásba. Nagy buzgalommal és szervezőkészséggel végzi a munkát, amely oly lendülettel halad, hogy 1954 karácsonyán az ideiglenesen berendezett templomban tartja a gyülekezet az istentiszteletet. 1955. november 21-én lerakják a torony alapkövét. (...) A munka jó menetét mutatja, hogy 1956. március 25-én, virágvasárnap megkondul az a 825 kg-os harang, melynek árát a buzgó gyülekezet három hét alatt gyűjtötte össze.

A lebombázott templomnak se tornya, se harangja nem volt. Így először jöhettek a harang hívó szavára a gyülekezet tagjai az Úr házába. 1956. december 16-án Arday Aladár református püspök népes gyülekezet előtt szentelte fel az új templomot.

Az építészet erdélyi, népi stíluselemeit felhasználva, díszévé lett a nagyváradi református közösségnek.

A templomát szorgalmasan látogató gyülekezet azóta is egyre gyarapítja és szépíti templomát: díszes faragású csillárok készültek, orgona épült, harangot vásároltak a másik mellé a gyülekezet közadományából és elkészült a központi fűtés is.

Az új templom sok jelentős egyházi eseménynek adott otthont. Az egyházkerület többször itt tartotta közgyűléseit, lelkészszenteléseit és külföldi egyházi küldöttségek fogadását. (...)

A megnövekedett réti gyülekezet kinötte gyönyörű kis templomát. Amikor templomépítőről emlékezünk, templomépítésre is gondolunk. Az 1989. december 22-vel előállt helyzetben a Rogériusz negyedben lakó és Ige után vágyakozó testvéreink számára már nem elérhetetlen álom egy új templom építése, hanem lassan beteljesülő valóság.

Ezért imádkozik, Isten segítségét kérve, gyülekezet és lelkipásztora.

BOTTYÁN GYULA

(Harangszó, 1990., 4. szám)

AZ ÉLET ISTENÉ...

FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

miséget: „Ne paráználkodj!” (2Móz 20,14) E parancsolat pozitív tartalma az, hogy mind a házasságban, mind azon kívül tiszta életet kell élnünk (Heidelbergi Káté, 109).

Noha a bűn a mindenkor emberiség életének velejárója, időről időre a bűnök egyik vagy másik fajtája szembetűnőbben jelentkezik az adott társadalom életében. Semmi esetre sem gondoljuk, hogy a megelőző korszakok emberei jobbak lettek volna, a mi korunkéi pedig bűnösebbek lennének, hiszen az Ige szerint „mind elhajlottak, valamennyien megromlottak, és nincsen, aki jót tegyen, nincs egyetlen egy sem” (Róm 3,12). Ezzel együtt kötelességünk felhívni egyházunk és népünk figyelmét olyan bűnökre, mint: szabad nemi élet, pornográfia, prostitúció, pedofília, a nemi jellegű kizsákmányolás bármely formája, valamint következményeik felelőtlen kezelése. A felsoroltak népszerűsítése, terjesztése különösen gyermekeink személyiségének fejlődését károsítja, fertőzi a közerkölcsöt, és a bűnözés számos formájának lehet kiindulópontja.

Bűnbánattal valljuk meg, hogy a tisztaság és a hűség erényeit a világban egyházunk sem tudja Isten akarata szerint megjeleníteni (Mt 5,13–16.27–32; Mk 10,2–12 stb.). Hirdetjük, hogy Isten szentsége leleplezi és megítéli a bűnt, ugyanakkor szeretete bűn-

bánatra és megtérésre hív. A bűnbánóknak pedig hirdetjük Isten kegyelmét, az újkezdés lehetőségét, és arra intjük őket, hogy a jelenvaló világban tisztán és feddhetetlenül éljenek (Jn 8,11b; Tit 2,11–14).

3. Hasonlóképpen viszonyulunk korunk azon jelenségéhez is, amely az ellentétes neműek élettársi, illetve az egyneműek tartós kapcsolatát a házassággal egyenértékűnek kívánja feltüntetni.

Ismeretes előttünk, hogy vannak embertársaink, akik öröklött vagy szerzett hajlamként saját nemükhöz vonzódnak képtelenek a teremtési rend szerinti házasságra. Magát a hajlamot erkölcsileg nem minősítjük. E testvéreinket lelkigondozói tapintattal fogadjuk, mély emberi drámájukat megértéssel és bizalmasan kezeljük. Őket az emberi méltóságot sértő, mindenfajta diszkriminatív magatartással szemben kötelességünk megvédelmezni.

Mivel azonban a homoszexuális gyakorlatot mind az Ó-, mind az Újszövetség elítéli, s azt a házasságtöréssel egyenlő súlyú bűnnek tekinti (3Móz 18; 20,10–22; Róm 1,26–27), ezért egyházunk az ilyen kapcsolatokat elfogadni nem tudja, ezek egyházi megáldását lehetetlennek tartja. Mindezekből az is következik, hogy az ilyen életvitel vagy annak propagálása összeegyeztethetetlen a református lelkipásztori és vallásnári hivatással, valamint az e hivatásokra felkészítő képzéssel és mindennemű egyházi szolgálattal.

A Romániai Református Egyház nem kíván beleavatkozni az egynemű párok együttélésének az állam részéről történő – jogi vonatkozású – törvényesítésébe. Mindazonáltal – a házasság és a család védelme érdekében – visszautasítja, ha a törvényhozás az egynemű párok együttélését a házassággal teszi egyenlő értékűvé és számukra lehetővé teszi a gyermekek örökbe fogadását.

A Romániai Református Egyház a Szentírás alapján vallja, hogy a teremtett és megváltott élet Istené, az ember neki tartozik azzal, hogy testét, lelkét tisztán őrizze meg. Tanítja, hogy az embernek mind a szent házasságban, mind azon kívül tisztán és felelősen kell élnie. Állást foglal a szexuális élet minden eltérő formájával szemben: a szabad nemi élettel, házasságtöréssel, prostitúcióval, pedofíliával, valamint a nemi kizsákmányolással szemben, és azokat bűnnek tekinti. Nem ítélkezik a homoszexualitás, mint hajlam fölött, de az egyneműek aktív nemi életét nem tekinti házastársi kapcsolatnak, együttélésük minden formáját és annak következményét (pl. a gyermekek örökbe fogadását) bűnnek tartja, visszautasítja, és kapcsolatukat egyházi áldásban nem részesíti.

Zsinati tanításunkat – a „jobbna tanítás” hitvallásos örökségével egyezően – azaz az Igéhez kötött lelkiismereti szabadsággal hozzuk meg, hogy „Istennek kell inkább engedelmessé válnunk” (ApCsel 5,29). (Vége)

Hegyközi presbitertalálkozó

A hegyközi református egyházközségek (Hegyközújlak, Siter, Hegyközszáldobágy, Hegyközpályi, Hegyközcsatár) presbiterei a 16. konferenciájukra gyűltek össze június 26-án, szombaton Hegyközújlakon. Az esős idő ellenére is mind az öt gyülekezet nagy létszámban képviseltette magát.

Dr. Zabán Bálint lelkipásztor *Jehova és a szervezet, valamint Jim Sanders és a gyógyítás. Válasszam-e egyiket is?* címen tartott hitvédelmi témájú előadást. **Orbán Zoltán** helyi lelkipásztor a trianoni békediktátumról

Tizenhatodik alkalommal került sor a hegyközi presbitertalálkozóra

tartott előadást, melynek végén megérdemelten csendült fel a jelenlévők tapsa.

A találkozó elején Orbán Zoltán a Jn 5,1-9 alapján hirdetett igét. Az igehirdető kitért a presbiterek szerepére, és az egyház általános gondjairól is szólt.

Köszöntő beszédében **Szilágyi Péter**, a Bihari Egyházmegeye főgondnoka rámutatott, hogy a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben fontos szerep vár a presbiterekre.

A találkozó kulturális vonatkozású eseményeként fellépett a Nagyvárad-rogériusi énekkar, **Kozma Gyula** karnagy vezényletével. A Kiss Stúdió, **Kiss Törék Ildikó** és **Varga Vilmos** színészpár szereplésével *Trianon 90* című irodalmi összeállításával lépett fel.

A szeretetvendégséget követően a templomban folytatódott a kiskrégió presbitertalálkozója. A jelenlévők egyetértettek abban, hogy szükséges a régió református közösségei közötti folyamatos kapcsolattartás és tájékoztatás. Elhatározták, hogy havi rend-

A két előadó: Orbán Zoltán és dr. Zabán Bálint lelkipásztor

szerességgel tájékoztatják egymást az egyházközségi eseményekről.

A presbiterképzés kapcsán egy ütemterv elkészítéséről esett szó, melynek felhasználásával késő őszi folyamán elkezdődhetnek a továbbképzések.

Mészáros Károly hegyközcsatári főgondnok bejelentette, hogy a következő évi Hegyközi Presbiteri Konferenciát a Hegyközcsatári Református Egyházközség szervezi és látja vendégül.

TÓTH ZSIGMOND

DEBRECENI PRESBITERKONFERENCIA

A presbitériumok közösségi szerepe

A presbitériumok szerepe a helyi közösségek életében témában tartotta 17. nemzetközi konferenciáját a Magyar Református Presbiteri Szövetség, június 17-20. között Debrecenben.

A Református Kollégium dísztermében közel 120 résztvevő gyűlt össze az anyaországból és a határon túlról egyaránt. A Királyhágómelléki és az Erdélyi Egyházkerület népes küldöttséggel érkezett már a nyitónapon, a hétvége folyamán további résztvevők csatlakoztak a konferencia munkálataihoz.

Tudósításunkban a szombati nap eseményeiből adunk rövid ízelítőt. A magyar

társadalomban a cigánykérdés a mai napig nincs tisztázva, kevesen merik felvállalni megsegítésüket, mutatott rá előadásában **Szabó Dániel**, a Magyar Presbiteri Szövetség elnöke. Az előadást két cigány református biznyságtétele és egy dél-koreai család és cigány egyháztagok közös zenés-verses előadása követte.

Szükséges, hogy a lelkipásztorok a presbiterekkel közösen látogassanak családokat, betegeket, mutatott rá az előadást követő korreferátumban **László Kálmán**, a Királyhágómelléki Presbiteri Szövetség elnöke. A bensőséges beszélgetések a segítségnyújtás módzataiban is eligazítanak. Szó esett a

körzetért felelős presbiterek látogatói szolgálatáról és a házi istentiszteletek jelentőségéről.

A konferencián résztvevők a reggelente tartott imaközösségen, szinte teljes létszámban könyörögtek áldásért a konferenciára, az árvíz károsultjaiért és a távol maradottakért. Az előadások és a korreferátumok után a résztvevők kiscsoportokban beszéltek meg az elhangzottakat.

T. Zs.

A partiumi és erdélyi küldöttség egy csoportja

Templomban

*A templomban menj csendesén,
Istenhez járulj eszesen,
Oda érvén imádkozzál,
Főhelyre ne vágyakozzál.
A székből ha szoros a hely,
Nagyobb ember előtt kikelj,
Ne suttogj, se ne aludjál,
Szemeddel se kalandozzál.
Figyelmezz a tanításra,
Ne add akkor eszed másra,
Hallgasd végig és tanul meg
Feddésért ne nehezted meg.
Adj hálákat az Istennek,
Ha van mit, adj a szegénynek.
Haza menvén, olvasgassál,
Jó könyvekből tanulgassál.*

(Forrás: Erkölc-, illem-, egészség és élet-szabályok. A vértessaljai ref. népiskolák használatára. 1909. Közzéteszi: Oroszi Kálmán, lelkipásztor.)

Királyhágómelléki sajtómúlt

Emlékezéseim alapján ismertetem a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Iraterjesztési osztályának kiadványait, melyek a két világháború között jelentek meg és a Kálvin nyomdában készültek Nagyváradon.

Elsőként említhetem a *Betűkert* című ABC és olvasókönyvet, mely 1923-ban jelent meg a Trianon utáni nehéz időkben a református iskolások részére, melyek a 30-as évek elején jelentek meg. 1936-ban megjelent a kisméretű *Énekeskönyv* a magyar reformátusok használatára címmel, 526 oldal terjedelemben, kottákkal egész vászon kötésben. Ugyancsak 1936-ban jelent meg a nagyméretű *Énekeskönyv*, több mint 10 ezer példányban, 12 pontos betűkkel szedve, egész vászon kötésben, kottákkal. Az énekeskönyvek szedéséhez a Kálvin nyomda új betűket hozott az 1935. évben. 1937-ben megjelent az *Istenes énekek* című verses könyv, kb. 200 oldalban.

Időszakonként megjelentek a *Református Könyvtár* című traktátus füzetek, melyeknek címlapjait az édesapám, id. Radványi Károly metszette linoleumba. 1939-ben megjelent Uray Sándor: *Édesanyám imakönyve* című miniatűr kis könyve, 174 oldalon 5,5x8 cm méretben, bőrkötésben.

Minden évben megjelent az Árvaházi Képes Naptár, több mint 120 oldalon, 10-12 ezer példányban. Szerkesztője id. Csernák Béla lelkipásztor és Vargha Gedeon árvatya, vallásánár volt.

Következik a rendszeresen megjelent egyházkerületi lapok felsorolása. Minden második vasárnap megjelent a *Református Jövő*, az Egyházkerület képes családi néplapja 16 oldalon, 8-10 ezer példányban. Főszerkesztője: Debreczeni István temesvári lelkipásztor, felelős szerkesztője Orth Győző lelkipásztor volt.

Következik a rendszeresen megjelent egyházkerületi lapok felsorolása. Minden második vasárnap megjelent a *Református Jövő*, az Egyházkerület képes családi néplapja 16 oldalon, 8-10 ezer példányban. Főszerkesztője: Debreczeni István temesvári lelkipásztor, felelős szerkesztője Orth Győző lelkipásztor volt.

Következik a rendszeresen megjelent egyházkerületi lapok felsorolása. Minden második vasárnap megjelent a *Református Jövő*, az Egyházkerület képes családi néplapja 16 oldalon, 8-10 ezer példányban. Főszerkesztője: Debreczeni István temesvári lelkipásztor, felelős szerkesztője Orth Győző lelkipásztor volt.

DERŰS PERCEK

A téli imakönyv

Még az 1900-as évek első évtizedeiben sem volt ritka, hogy a lelkészek templomi imakönyvekből olvasták fel az imákat a szószéken. Nagy választék volt ezekből a szívekhez szólóan megírt könyvekből, hiszen az azt megelőző évszázadban általános használatnak örvéndtek. Voltak évszakokra szakosodott imák, mi több imakönyvek is.

Az egyszeri élemedett korú lelkipásztor azt a gyakorlatot vezette be, hogy a harangozó vitte fel a szószékre istentisztelet előtt az éppen aktuális imakönyvet, amiben a derék pásztor színes könyvjelzővel jelölte meg a sorra kerülő imádságot.

A színes könyvjelzők arra szolgáltak, hogy a harangozó is tudja, milyen évszakban, melyik

Református Híradó, Nagyvárad gyülekezeteinek hetenként megjelenő lapja, mely 4-6 oldalban ismertette a gyülekezeti élet eseményeit. Szerkesztője id. Csernák Béla lelkipásztor volt.

Reformátusok Lapja, havonként megjelenő egyházkerületi kiadvány 16 oldal terjedelemben. Szerkesztője: Debreczeni István lelkipásztor, később Orth Imre püspöki lelkipásztor.

Radványi Károly

Református Gyermekek Könyvtár, havonként megjelenő füzet a református iskolások részére 16 oldalban. Meséket, vallásos verseket, játékokat, illetve intő nevelést közölt a gyermekeknek. Szerkesztője: Saszt Győző és Straleczky Sándor, a lap grafikus id. Radványi Károly volt.

A felsorolt egyházkerületi kiadványokat mind a Kálvin nyomdában készítették, ahol a szövegek szedését hat kéziszedő nyomdász végezte az önálló ölobetűkkel.

A Kálvin nyomda mesterei és tulajdonosai Béres Károly, Béres Sándor és id. Radványi Károly voltak. Béres Károly a nyomda alapítója, a munkákat, az anyagbeszerzést és a könyvelést végezte.

Béres Sándor az oldalak tördelését végezte, amihez nagy kezűgyesség kellett, hogy a kézzel szedett betűsorok szét ne hulljanak. Hősi halált halt a Szent László-híd őrzésénél, mint idős katona.

Id. Radványi Károly a gépterem mestere volt, ő volt a nyomda grafikus is. 56 évet élt, munkásságát ismerteti a Budapesten 1938-ban megjelent Nyomdász lexikon. A Kálvin nyomda az államosításig működött.

RADVÁNYI KÁROLY

(Elhangzott április 25-én, a Harangszó évfordulós ünnepségen, a nagyváradi Egyházkerületi Székházban.)

imakönyvet kell odakészítenie a szószék mellvédjére. Egy csikorgó téli vasárnap délelőtt aztán a lelkész teljes áhitattal, csodálatos baritonján áldotta Istent a szikrázó napsütésért, az érlelő melegért, a ringó búzatáblákért, amelyekbe hamarosan beleóvognak a kikalapált kaszák és dőlnek a rendek, s lesz élet.

Talán a hívek mozgolódása, itt-ott felhangzó illedelmes köhintése nyomán is, a lelkész egyszerre tudatára ébredt fatális melléfogásának. Megállt az olvasással, majd összecsapta a könyvet és rádörgött a harangozóra: „Elment az eszed, Kelemen! Miért a zöld szalagos imakönyvet hoztad? Tudhatod, hogy ez a nyári. Lódulj, mihaszna és hozd a kék szalagosat. Mi pedig keresztyén atyámfiai, a helyhez méltó komolysággal várjuk meg, amíg ez a haszontalan Kelemen elhozza a téli imakönyvet.”

CSOHÁNY JÁNOS

OLVASÓLÁMPA

Új keresztyén könyvesbolt

Nagy öröm számunkra, hogy bemutatkozhatunk a könyvbarátoknak, és meghívhatjuk, látogassák meg nemrégiben megnyílt virtuális keresztyén könyvesboltunkat (www.confessio.ro). Elsődleges célunk a minőségi keresztyén irodalom terjesztése, és ezen túlmenően, egy olyan ökömenikus keresztyén portál felépítése, amely Erdély-szerzte, és Erdély határain túl is értékes keresztyén tartalmat szolgáltatson. Nem rejtjük véka alá protestáns háttérünket, de szeretettel fogadunk bárkit, aki meg akar ismerkedni kínálatunkkal.

A könyvesbolt beindítása, amely az első lépés volt, megtörtént. Jelenleg közel 500 könyvcímet forgalmazunk Románia területén, postai utánvétellel. Kínálatunk folyamatosan bővül. Szerződéses partnereink a Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója és a Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója, a Harmat Kiadó, a Szent Gellért Kiadó és Nyomda, a Paraklétosz könyvesház és a kört szeretnénk tovább bővíteni. Az említett partnerektől minden könyvet forgalmazunk, bár a honlapon csak azokat a kiadványokat mutatjuk be, amelyek nálunk raktáron vannak. Ha olyan kiadványt keres, ami pillanatnyilag nincs raktáron, a lehető legrövidebb időn belül megszerezük Önnek.

Szívesen állunk gyülekezetek, könyvtárak, egyházi intézmények, civil szervezetek vagy más könyvesboltok rendelkezésére is. Szerződéses alapon adunk bizományiba is Bibliát, vagy egyéb könyveket, értékesítésre. Könyvcsomagok összeállításában is szívesen segítünk, karácsonyi csomagba is ajánlunk könyvet, különböző korcsoportoknak, kedvezményes áron. Forduljanak hozzánk bizalommal.

A rendeléseket két munkatárs fogadja, a raktáron levő könyveket néhány napon belül postai utánvétellel küldjük.

Végül szeretnénk néhány kategóriacímet is felsorolni, hogy felébresszük a kíváncsiságot, és meghívjuk, hogy látogasson el könyvesboltunkba. Jó böngészést, hasznos időtöltést kívánunk! Kategóriák: Bibliák, Bibliai segédkönyvek, Csendes percek, Gyülekezeti és egyéni kegyesség, Katechéтика, Ének és zene, Gyermekeknek, Vallásos szépirodalom, versek, Ismeretterjesztés, Lelkigondozás, Cseri Kálmán könyvek, Gyököcsy Endre könyvek stb.

Postacímünk: S.C. BOTANICA SRL, Str. MARE nr. 6, 417052 NIUVED, jud. BIHOR, RO, Tel.: 0040-744-539127 (Csabik Árpád), 0040-771-525817 (Farkas Enikő) Fax: 0040/359/464440. E-mail: the98mgi@yahoo.com, botanicamaster@gmail.com

A CONFESSIO.RO CSAPAT

TESTVÉREGYHÁZI KAPCSOLATÉPÍTÉS AMERIKÁBAN. Csúry István püspök és Antal János előadótanácsos június 28-tól kezdődően egyhetes jószoigalati körúton vett részt az Egyesült Államok keleti partvidékén, a pennsylvaniai Lehigh Presbiteriánus Egyház vendégeként, mellyel egyházkerületünk 2000 óta testvéregyházi szerződést írt alá. A püspök missziói és diakóniai intézményeket keresett fel, valamint oktatási intézményekben és a vakációs bib-

Csúry István püspök szolgálata az Easton-i presbiteriánus egyház templomában

liahét jelentősebb helyszínein tett látogatást. Csúry István a tapasztalatszerzés kiemelt eseményeként értékelte a betlehemi ökumenikus „élelmiszer-bank” működésének megismerését, és a New York-i első presbiteriánus gyülekezetben tett látogatást.

Az amerikai függetlenség napján, július 4-én, egyházkerületünk püspöke az Easton-i presbiteriánus egyház templomában hirdette Isten Igéjét Mt 25,34 alapján. Szolgálatában kiemelte, hogy az amerikai nép évszázadokra visszanyúló szabadsága meggyőző jel arra nézve, hogy Isten már e földön boldogítani akarja öveit, de a legboldogabb földi élet után sem lehet kisebb a cél, mint a megígért örökség, azaz az Isten országába való eljutás.

LELKÉSZBEIKTATÁS ÁGYÁN. Június 27-én, vasárnap délután ünnepi istentiszteletre gyűltek össze a hívek az ágyai református templomban. Aznap iktatták be ugyanis az egyházköztség lelkipásztori tisztségébe nt. **Módi József** lelkipásztort, aki már nyolcadik éve végzi szolgálatát a gyülekezetben. Az istentisztelet **Lőrincz Lóránd Péter** vadászi lelkipásztor igehirdetésével kezdődött, énekkel szolgált az iskolai kiskórus. Nt. **Seres Géza**, az Aradi Egyházmegye esperese beiktató beszédet mondott, amit a fogadalomtétel követett. Ezt követően az esperes átadta a beiktatott lelkipásztornak a Szentírást, a gyülekezet pecsétjét és a templom kulcsát. A házigazda lelkipásztor beszéde után az ünnepségen megjelent lelkipásztorok igei köszöntésekkel szóltak a beiktatott lelki-

pásztorhoz. Majd a templomi közösség kórusa gyönyörű énekszolgálatokkal tette felejthetetlenné az ünnepi alkalmat. A szeretetvendégséggel zárult eseménynek csak emberi szemszögből nézve lett vége. Hisszük, hogy Isten szeretete ezután is folyamatosan jelen lesz az ágyai közösségben éppen a frissen beiktatott lelkipásztor és a gyülekezet szolgálata által.

(Forrás: <http://vadaszref.blogspot.com/>)

VEZETŐ- ÉS MUNKATÁRSKÉPZŐ TÁBOR, HIDALMÁSON. Még várják az érdeklődők jelentkezését a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége és Ifjúsági Bizottsága által Hídalmasón, augusztus 9-15. között szervezendő vezető- és munkatársképző táborba. 25-35 év közötti presbiterek vagy a gyülekezeti munka iránt érdeklődő ifjak jelentkezését várják, egyedül vagy családdal. A szervezők célja, hogy a fiatal presbitereket megismertessék és bevonják a közösségi munkába. Felkért előadók: Csúry István püspök, Somfalvi Edit lp., Tunyogi Lehel lp., dr. Székely Szentmiklósi István, Bodnár Lajos lp. Előadások mellett csoportos megbeszéléseken, szabadidős tevékenységeken lehet részt venni. A táborban sportpálya, a településen strand, a környéken sok látnivaló áll rendelkezésre. Érdeklődni és jelentkezni lehet a bizottság tagjainál, megyei PSZ-elnököknél, illetve a megadott elérhetőségek egyikén (Venter Miklós: Tel.: 0722.437208, 0763.224174, 0770.288163, E-mail: mikiref@yahoo.com)

EDINBURGH 2010. 1910-ben a skóciai Edinburgh volt a helyszíne az egyháztörténelmi jelentőségű világmisziói konferenciának. Az akkori nagygyűlés dolgozta ki azt az egyházzól szóló, eredeti és úttörő látomást, mely szerint az egyházak közössége világot átfogó hatalmas missziói közösséget alkot. Az idei 100 éves évforduló június 2-6. között volt az egykori helyszínen, 250 missziói szervezet vezetőjének jelenlétében. Az ünnepi megnyitóra június 6-án került sor az edinburghi nagycarnokban. A száz évvel ezelőtti edinburghi konferenciának jelentős szerepe volt abban, hogy 1921-ben megalakult a Nemzetközi Missziói Tanács, majd 1948-ban az Egyházak Világtanácsa.

A BOLSEVIZMUS ELÍTÉLÉSÉT KEZDEMÉNYEZIK AZ OROSZ ORTODOXOK. A moszkvai patriárkátus arra szólít fel, hogy történjen meg a bolsevizmus mielőbbi elítélése, s az orosz népet ne lehessen soha

többé a szovjet időszak rémtetteivel azonosítani. A moszkvai patriárkátus külügyi hivatalának vezetője, V. Csaplin főlelkész arra is rámutatott, hogy időszerű lenne a Kreml tetejéről a vörös csillagot eltávolítani. A kommunista temetőt a Kreml falában ugyancsak meg kellene szüntetni, hiszen „a kriminális bolsevik vezetőknek” semmi helyük sincs a város szívében - jelentette ki a főlelkész. Az ortodox egyháznak is tisztázni kell, hogy milyen módon szolgálta ki a bolsevik rezsimet. Ebben a tekintetben az oroszoknak példát kell mutatniuk az ukránoknak és az észteknek.

ISMERETLEN AUGUSTINUS-PRÉDIKÁCIÓK. Az erfurti egyetemi és kutatói könyvtárban 6 eddig ismeretlen prédikáció került elő, ami a korai kereszténység nagy tanítójától, Ágoston (354-430) egyházatyától származik. A prédikációkat megőrző középkori kéziratok a 12. század második felében

keletkeztek nagy valószínűséggel Angliában. A tudósok azt feltételezik, hogy az egyházatyá a prédikációtörténet egyik legtermékenyebb szónoka és alkotója volt, 6-8 ezer prédikációt írt, illetve mondott el. A hatalmas anyag alig 10 százaléka maradt fenn.

AFRIKA LESZ A KERESZTYÉNSÉG KÖZPONTJA. „A kereszténység új arca a fekete asszonyé lesz” – jelentette ki Kwok Pui Lan, a keresztény teológia és lelkiesség professzora az amerikai Cambridge episzkopalista teológiai, Globalizáció és ennek kihívása a kereszténységhez című előadásában. Jelenleg a legtöbb keresztény Európában él, ahol számuk 532 millió. Utána Latin-Amerika következik 525 millió keresztényvel, majd Afrika 417 millióval követi őket. Am előrelátások szerint 2025-ig fordul a helyzet: Afrika kerül az élre 634,6 millió keresztényvel, utána jön majd Latin-Amerika 634,1 millióval, s végül Európa következik 521 millióval.

Harangszó

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Gyülekezeti Lapja
ISSN 1221 - 8323
Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lej.

Felelős szerkesztő: Fábrián Tibor. Olvasószerkesztő: Babes Arday Erika. Tördelőszerkesztő: Kraitsnikné Petrikó Ildikó. Külmunkatársak: Balázsné Kiss Csilla, dr. Csohány János, Kupán Árpád, Orbán Levente, Tóth Zsigmond. Szerkesztőség és levélcím: Harangszó, 410001, Oradea (Nagyvárad), str. Moscovici (Szilágyi Dezső u.) nr. 14. Tel.: 0259/416-067. E-mail: harangszo@yahoo.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://harangszo.blogspot.com A terjesztés a lelki hivatalkon keresztül történik. A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség álláspontját tükrözik. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.